

משולחן שלמה

עיונים ופנינים בפרשה מבית מדרשו ושיעוריו של

הגאון הינוקא רבינו שלמה יהודה בארי שליט"א

גליון
119

פרשת בא

כיצד היו הארבה נחים בגבול מצרים

וַיִּכַּס אֶת עֵינָיו כָּל הָאָרֶץ וַתִּחַשֶׁף הָאָרֶץ (י, טו). מובא בלקח טוב (ה, ג) שהיה הארבה מכסה את עין השמש, כי הוא בא כענן גדול, ולא היה אפשר לראות את הארץ, מרוב הארבה שכיסה את הארץ. וכן מובא בשכל טוב (י, טו) שמרוב שהיו הארבה באים צפופים צפופים, לא היתה נראית פני הארץ.

וביאר בשפתי כהן (י, טז) שהיה הארבה ממלא מן השמים ועד הארץ, וזהו "ויכס את עין כל הארץ ותחשף הארץ" (י, טו), כי לרוב ריבויים נחו זה על זה על הארץ עד שגבהו והחשיכו עין כל הארץ, ולא הלכו ממקום למקום, אלא 'בכל גבול מצרים', ומריבויים לא היה מכילם גבול מצרים, והיו נחים זה על זה. וכעין זה כתב האלשיך (י, טו) שהיה הארבה כאוהל פרוס על האויר ומחשיך הארץ, כי מכת הארבה היא כנגד מה שאמר הקב"ה בכריאת העולם "יהי רקיע" (כמו שביאר שם), ולכן רקע הקב"ה את הארבה על ארץ מצרים מעין הרקיע המכסה על הארץ.

כמה סוגי מיתות הביאו הארבה על מצרים

וַיִּמְהַר פְּרָעָה לְקַרְא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ חֲטֵאתִי לַה' אֱלֹהֵיכֶם וְלָקַחְתֶּם שָׂא נָא חֲטֵאתִי אֵפֶס הַפֶּעַם וְהִעֲתִירוּ לַה' אֱלֹהֵיכֶם וַיִּסַּר מֵעַלֵי רַק אֶת הַפְּנוֹת הַזֶּה (י, טז-יז). מובא במושב זקנים, שהיו הארבה אוכלים את פני המצריים ומנקרים את עיניהם, ולכן נקרא הארבה 'מות', וכן מובא להדיא בלקח טוב (ה, ג). וכן כתב רבינו בחיי, שאולי היה הארבה מסמא את עיניהם, כענין הצירעה שנלחמה בזמן יהושע עם מלכי הכנעני והיתה מסמאת את עיניהם כמוכא במסכת סוטה (דף לו ע"א).

וביאר לפי זה במגלה צפונות (פ"ב, א), שזהו שנאמר בארבה "ותחשך הארץ" (י, טו), כי נעשו על ידה המצריים סומים, ולא יכלו לראות בארבה, ולכן אמר עליה פרעה 'ויסר מעלי רק את המות הזה', כי סומא חשוב כמת כמוכא במסכת נדרים (דף סד ע"ב), ולכן אמר 'רק' המורה על מיעוט, שבא למעט שלא מתו ממש, אלא שנעשו סומים החשובים כמתים.

ובשפתי כהן (י, טז) ביאר, שלכן מיהר משה לבקש ממש ואהרן שיסירו הארבה, כי אחר שאכלו את כל ירק בעץ ובעשב השדה, היה פרעה מתיירא שלא ימלאו את הבתים כמו שהתריע משה "ומלאו בתוך ובתי כל עבדיך" (י, טז), ויאכלו להם את העינים, ולכן מיהר לקרוא למשה ולאהרן שיסירו ממנו "רק את המוות הזה" (י, טז), שלא יבואו עלי וימיתוני מיתה משונה כזו.

והאלשיך (י, טז) ביאר, שהיה פרעה מתיירא, שכאשר ימלאו את כל הבתים על אפס מקום ויהיו מחניקים את המצריים, ואם כן בנוסף למיתת הרעב שהביא עליהם הארבה, יביא עליהם עוד מיתת חנק, ולכן אמר למשה ואהרן שיעתירו לה' "ויסר מעלי רק את המוות הזה", שלא ימותו שתי מיתות כאחד.

ובבעל הטורים (י, טז) מובא, שהיו באים על הארבה נחשים, ולכן קרא פרעה 'מוות'. ובאמת שמובא במדרש ויושע (דף יב ע"א) שהיו שיני הארבה כשיני האריה, וכ"ה במשנת רבי אליעזר (פרשה יט), ושם מובא עוד, שכל אילן שהיה הארבה קוצץ, לא היה יכול שוב לצמות, ולא היו קוצצים את הזרעים והאילנות בלבד, אלא אף את לבושיהם של המצריים ואת תכשיטיהם וכל דברי הערך, ולא רק את דברי הערך שבשדות, אלא אפילו שבבתים ושבתרי חדרים ויבשו את כל המעיינות, והחשיכו את המאורות. ובלקח טוב (י, טז) מובא עוד, שהי מראה הארבה כמראה סוסי מלחמה, וקולם כקול מרכבות על ראשי ההרים. ובוה יובן גודל הפחד שנפל מהם על פרעה.

מדוע היה משה מתיירא לבוא אל פרעה ומה גילה לו השי"ת שלא יתיירא

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה בֹּא אֶל פְּרָעָה (א, א). אמרו בזוהר בא (דף לד.) שזהו שנאמר 'בא' אל פרעה, ולא 'לך', אלא שהכניס הקב"ה את משה לתוך חדרי הקליפה העליונה של פרעה בשמים, והיה משה מתיירא ממנו ולא התקרב אליו, כאשר ראה כיצד הוא מושרש בשורשי הגבורה העליונה, שהיה קשה למתק את מידת הדין, וכיון שראה הקב"ה כך, אמר "הנני עליך פרעה מלך מצרים התנים הגדול הרובץ בתוך יאוריו" (יחזקאל כט, ג), שאני בעצמי אלחם עימך.

וביאר בזוהר חי (שם), שזהו 'אשרי העם יודעי תרועה, ה' באור פניך יהלכון' (תהלים פט, טו), ש'תרועה' מלשון 'לְשַׁבֵּר', משל למלך שעשה סביבו מחיצות רבות בכמה וכמה חומות ונהרות מסובבים בנחשים ועקרבים, וכל מיני אופנים שונים ומשונים, וכאשר רצה בן המלך לבוא אל אביו לרוב אהבתו וחשקו אליו, וראה את כל החומות המעכיבים בעדו מלבוא אל אביו, הבין שבוודאי יש בזה חכמה גדולה מאד, והיה צועק ובוכה, אבי למה הסתרת פניך ממני, וכך מסר נפשו לדלג על כל החומות והמעכבים, כי הכל הוא בעיניו לכלום נגד מה שידע בנפשו גודל רצון המלך שיראה בנו את אור פניו, וכאשר בא לפני אביו, אמר לו, למה הסתרת פני כל כך ממני, השיבו המלך, ראה לאחורייך אם יש בכל אלו ממש, וראה שאין הם אלא אחיזת עינים, וכל אלו היו משרתים את רצון המלך, כי באור פני המלך נשתברים כל המחיצות וההסתרות. וזהו שהשיב הקב"ה למשה שאין לו להתיירא מפרעה וחילולתו, כי כאשר ידע ויבין באמונה גדולה שאין שום מציאות מבלעדי האדון ב"ה, ישתברו ויכנעו כל הקליפות והיו כלא היו. וכן ביאר בספר רמתים צופים (ס' ד אות ה) בשם החידושי הרי"ם.

מדוע אמר משה אֱלֹהֵי העברים

וַיִּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל פְּרָעָה וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו פַּה אָמַר ה' אֱלֹהֵי הָעִבְרִים (א, ג). ביאר בתפארת יהונתן, שלכן אמר משה לפרעה "אלהי העברים", כי אברהם נקרא עברי על שם שהיה טמון בו משרש 'עבר', כי שורש צדקת האבות נטמן מדור לדור עד שיבואו מהם הבנים הראויים ותתעורר שורש קדושתם לסייע להם בעבודת קונם. ובימי 'עבר' נפלגה הארץ, כי רצו לעשות לעצמם שם בארץ ובנו המגדל להכעיס לקונם, וכשראה עבר כל העתיד לבוא בדור אחריו, היה מוחה בהם, ועל שם זה קרא את בנו פלג כמוכא בכראשית רבה (לז, ז), להזהירו מרעת דור זה, והודיעו שלא יצליחו חלילה ברעתם, עד שלבסוף אכן בלב הקב"ה את לשונם, והפיצם על פני הארץ, ונתבטלו כל כפירותיהם וטומאותיהם.

והנה כל חטא דור הפלגה היה שנשתמשו בצירופי שמות הקודש היוצאים מלשון הקודש, ובכך בנו את המגדל, כי היו משביעים מלאכים בצירופי שמות קודש אלו, והיו עושים להם מלאכתם, וכך היו מטמאים את קדושת לשון זו. וזה היה שורש סיבת מה ששיעבד פרעה את ישראל במצרים, כי חשב שכיון שנשתמרה לשון הקודש בישראל, רצה שיטמאו את קדושת לשון זו וישתמשו בצירופי שמות הקודש היוצאים ממנה, ויבנו לו ערים בצורות במצרים, שהיא ערות הארץ ומקום הטומאה, אבל מכל מקום לא שינו ישראל לשונם, היינו שלא קלקלו את קדושת לשון זו, ולא נשתמשו בה למלא את רצון פרעה בטומאתו. ולכן אמר לו משה "כה אמר ה' אלהי העברים", לרמוז לו שנתייחסו ישראל אחר 'עבר' שהיה מוחה בדור הפלגה שלא יצליחו, וכן יארע לך, ולא תצליח עם כל רעיוניך ומחשבותיך, ויתבטלו כל כפירותיך וטומאותיך.

ואלה יעמדו על הברכה

משה מנחם מבורך בן אורלי לישועה שלמה והצלחה בכל הענינים. פבל נסים בן מרינה, אורלי בת אתו, לבנה חנה בת קרול אסתר, ניר בן שושנה, דניאל יוסף בן יסמין לישועה רפואה והצלחה. שירה שרון בת אורלי, רון בן חדוה, נתנאל בן סיגל לזיווג הגון.

לעילוי נשמת
ראו דור דרור בן רונית

בגאולת מצרים נגאלו בדעתם שאין בצד הקליפה חסד ורחמים כלל

הנה בתחילה היו יוסף וכל הדור ההוא מגלים בישראל את ההבדל ביניהם לבין המצרים, וכך היה ידוע לישראל בכיור ההכרה וההבחנה בין מידת הרחמים הטבועה בהם, למידת האכזריות הטבועה בגויים, וכך היו נשמרים לבל יתערבו עימם. אך כאשר נסתלק יוסף וכל אותו הדור, נסתלקה גם הדעת, ומאז החלו לנטות לדעות המצריים יותר ויותר, עד שלא הכירו יותר בהבדל שביניהם לבין המצריים, והיה בדעתם שגם בצד המצרים יש חסד ורחמים, ובכל מזימותיהם לבנות ערים גדולות על ידי ישראל יש בזה טובה לעולם ולישראל, ומתוך זה הלכו בדרכי המצריים, עד שנשתעבדו תחתם. אמנם כשראו ישראל כיצד משתעבדים בהם מצרים, בוודאי נפתחו עיניהם להבחין בצד הרע והאכזריות של המצרים, אך מפני שלא באו לכך אלא מצד היותם עבדים ומשועבדים למצרים, לכן עדיין לא מאסו והרחיקו את דרכם של המצריים, והיה צריך לגדל דעתם באופן כזה, שידעו ויבינו שגם כאשר אינם משועבדים למצרים, אין להם לחפוף בדרכיהם, ולרצות להיות כמותם, היינו שימאסו ישראל בזוהמת מצרים, ולא ירצו לעולם שתהיה חלקם כחלק מצרים, ואף אם יהיו ישראל שולטים על המצריים וכוכשים אותם תחתם, יהיו ישראל נבדלים ופרושים מדרכם ודיעותיהם של המצריים.

ובכדי להביא את עם ישראל לידי כך, היו צריכים להשאר במצרים ולראות בפעולת מצרים וחרפתם המרובה כפי שנעשה להם בכל עשרת המכות, מכה ומכה לפי עניינה ומאורעותיה, וכך תחזור ותתחזק דעת ישראל לדבוק בצור מחצבתם, ולמאוס בדרך המצריים, ויידעו שאין חלקם כחלק המצריים לעולם, ואף כאשר אינם משועבדים להם כלל, ימאסו בהם ולא יחפצו להתחבר עימם. היינו שמלבד שיצאו ישראל לחירות מהרוע והאכזריות של ימי השיעבוד, יצאו לחירות גם ממה שדימו בדעתם שיש איזו הנאה ושמחה להתנהג ולחיות כמצרי.

כי ראשית תיקון הדעת הוא, הנמלך מה שיודע מהרע שהוא רע, ידע גם שהטוב שבצד הסטרא אחרא, הגדמה לו טוב, אף הוא רע גמור ואינו טוב כלל, ויתקן את רצונו לרצות בטוב האמיתי, ולא יהיה לו רצון כלל לילך בדרך הרשעים, ולא יקנא אף בסתר ליבו בדרך הרשעים. כי כאשר אין ליבו שלם עם דרך הטוב, על זה אמר דוד בתהלים (ג, יג) "אם ראית גנב ותיירץ עמו ועם מנאפים חלקך", היינו שעל אף שהאדם אינו עושה רע, בכל זאת יכול להיות שבסתר ליבו הוא מתרצה עם הרשע כמו ש'וּתִירֵץ עִמּוֹ', כלומר שרוצה הוא בדרך הרשעים ומקנא באיזה דבר מחלקם, מפני שחושב שיש בהם איזה דבר טוב והנאה בעולם שהוא נגרע ממנה בכך שבחר לילך בדרך ה'. וכאמור ראשית תיקון הדעת היא, להיבדל בדעתו מכל וכל מדרך הרשעים והנאותיהם המדומות.

לכן תחילת גאולת מצרים הייתה מן השורש האמור, שהיה צריך לגלות בעם ישראל כיצד אין בצד האחר שום גילוי של מידת החסד והרחמים, ומה שנראה לדעתם שיש בהם איזה הנאה וטוב, אין זה אלא בחיצוניות, אך בפנימיות הכל הוא אכזריות וחטאים, וכמו שאמר שלמה במשלי (יד, לד) "חסד לאומים חטאת".

לכן שלימות יציאת מצרים הייתה דוקא בקריעת ים סוף, שאנו אומרים בכל יום בסדר התפילה את שירת הים, בכדי לזכור כיצד איבד וכליה הקב"ה את מצרים בים סוף, כי במיתת מצרים נעשה תיקון הדעת אצל ישראל בשלימות, שראה כל אחד מישראל את אדונו המצרי עטוף בכל זהבו מת על שפת הים, ובוהו נקבע בדעתם שאין רצונם לשייכות בצד המצרים כלל, וראו בגילוי כיצד כוחם וממונם של מצרים לא הועילו להם להנצל מן המיתה והכילוי הגמור, ובוהו נקבע בדעתם שבקליפה אין טוב כלל, אלא סוף כולה לכליה.

שורש כל עוון הוא בראיית חסד ורחמים חוץ לתורה ומפני שסומך על התיקון והתשובה

וזהו שורש החטא, כאשר רואה האדם בקליפה צד טוב ושל רחמים המתגלה במידת החסד החן והיופי. שהרי אם היה ברור לאדם שצד הקליפה הוא רע ואכזריות גמור, ואין בו טובה וחסד כלל, לא היה משליך עצמו למיתה, אלא שקודם שִׁחְטָא נפגמה דעתו, ועלה במחשבתו שיש צד רחמים וחסד בקליפה, ולכן הלך ונדבק בה.

והנה על אף שיודע האדם שהחטא הוא רע, בכל זאת מאחר שיודע גם שיש תשובה ותיקון לדבר, לכן נדבק בצד היופי והחסד המדומה של הרע, כי מאחר שיודע שלכל דבר יש תיקון נעשה החטא קל בעיניו, וכמו שאמר רב הונא במסכת יומא (בדף פו ע"ב) עבר ושנה נעשית לו כהיתר, והמשמעות בזה, שנעשה אצלו כדבר היתר שיש בו טוב ורע, וכגון אכילת בשר ושתיית יין, שבוודאי הוא היתר, אך הוא מקליפת נוגה שיש בה עירוב טוב ורע, וכאשר אוכל בשר בכדי שיהיה לו כח לעבודתו יתברך, או שאוכל ושותה לשם עונג שבת, בזה עולה הדבר ונכלל בקדושה, אך כאשר הוא בדרך 'זולל

וסובא' שאינו לשם עבודתו יתברך, נכלל בצד המנגד לקדושה, ואכילה בדרך כזו תביאהו לידי ריחוק. אמנם כיון שבשורשו הוא דבר היתר, יש לזה תיקון קל יותר בתיקון המידות, ואינו כשאר איסורי תורה שנאסר הניצוץ הקדוש תחת הקליפה, ואינו יוצא מתחת ידה אלא בארבעה חילוקי כפרה וכיוצא.

אך זה שעבר ושנה באיסורי תורה מפני תאוותו, כמו שאמרו במסכת חגיגה (בדף יא ע"ב) גזל ועריות נפשו של אדם מחמתן ומתאוה להם, נעשה לו איסור התורה כדבר היתר הנכלל בקליפה, כאכילת בשר ושתיית יין שלא בקדושה, היינו שסובר שיש לזה תיקון שנמצא בידו, כתיקון דברי ההיתר, וכאמור.

'אחטא ואשוב' הוא דרך ר'בן סורר ומורה'

וזה הוא ענין 'בן סורר ומורה', שנענש על שם סופו, מפני שעתיד לעבור על לא תרצח וללסטם את הבריות כמו שאמרו במסכת סנהדרין (בדף עב ע"א). ואמרו שם (בדף ע"א) שזהו "אל תרא יין כי יתאדם" (משלי כג, לא) - שאחריתו דם, כלומר שראה אותו הבן הסורר ומורה את צד הטוב והיופי שביין, ולא ראה שאחריתו דם, היינו שנסקל על ידי זה. והטעם שלא סומכים בזה על התשובה שיוכל אותו הבן לעשות, מפני שמכיר הוא בדרך התיקון והתשובה, ודוקא מתוך כך 'נעשית לו כהיתר', כמו שאמרו במסכת יומא (בדף פו ע"א) שזה האומר אחטא ואשוב ואין מספיקין בידו תשובה, וזה מפני שאינו יודע להבדיל בין אמת של דברי התורה ודברי חכמים המורים לאדם דרך והנהגה להצילו מן החטא, לבין דבריהם גבי ההנהגה שלאחר החטא, ומסיר התקוה שישוב מסוררותו.

וזה שאמרים אביו ואימו "בננו זה סורר ומורה, איננו שומע בקולנו זולל וסובא" (דברים כא, כ), היינו שאינו 'שומע' בקול אביו ואימו לאיסור והיתר, ואינו הולך בדרך היראה מפני שאביו ואימו מצווים לו, אלא סורר ומורה, שאומר אחטא ואשוב, כמו שאמרו חכמים 'רדה תורה לסוף דעתו', היינו לדעתו שלכסוף יעשה תשובה. וזה שאמרו 'זולל וסובא', שבעיניו כל העבירות הם דבר קל כאכילת בשר ושתיית יין, שיש לזה תיקון הנמצא בידו.

המשמעות של עם הארץ היא שאינו רבוק בחכמים המיישבים את התורה בליבו

והתיקון לזה הוא אמונת חכמים, שעל ידי השמיעה לחכמים ידע להבדיל בין דברי חכמים המורים דרך למי שחפץ לשוב אל ה', לבין דברי חכמים המפרישים את האדם מן החטא, ולא יקלקל בדעתו לזלזל חלילה בענין החטא. וזה שכתוב (שם יט) "והוציאו אותו אל זקני עירו ואל שער מקומו", היינו שילך לתקן ענין זה בשורש אצל החכמים, שיתנו לו את הדרך להבדיל בין דברי התורה שהם לאפרושי מאיסורא, לבין דברי התורה לאדם הרוצה לשוב מן החטא. כי מה שנעשה סורר ומורה הוא מפני שהוא 'עם הארץ' כמו שאמר הרעיא מהימנא בזוהר 'תרו' (בדף צג ע"א), ואין המשמעות בזה שאינו יודע את דברי התורה לאיסור והיתר, אלא שאין לו את הדביקות בחכמים, ואינו מקבל מהם את הדרך איך ליישב בליבו את דברי התורה, ועל כן יש לו פירוד וקושיות בדבריהם על דרך ה', עד שבא לידי חטא, ומפני שאינו דבק בחכמים נעשה עם הארץ שחשוד הוא על כל העבירות כמובא בזוהר שם, ולכן נידון על שם סופו.

שורש 'אחטא ואשוב' הוא בענין 'אשת יפת תואר'

ושורש ענין 'בן סורר ומורה' הוא בענין 'אשת יפת תואר', כמו שאמרו במסכת סנהדרין (בדף קו ע"א) ובזוהר 'תרו' (בדף פו ע"ב) שהנוטל אשת יפת תואר יורש ממנה בן סורר ומורה, כי ענין בן סורר ומורה להדרש נאמר כמו שאמרו במסכת סנהדרין (בדף עא ע"א), וללמדנו את דרכי התשובה, כמו שאמר משה לפני הקב"ה "וכי יש אב שעושה כך לבנו", אלא שהוא ללמדנו דרכי התשובה וכמבואר בזוהר בלק (בדף קצו ע"ב), וכמו שדרש מלאך שר התורה למשה, שהכל מכוון בזה על ישראל כאשר הם כבן סורר ומורה. וכן הוא בענין אשת יפת תואר המלמד על דרך התשובה כמו שאמרו בזוהר חדש כי תצא (בדף עב ע"א) על הפסוק (דברים כא, יג) "ובכתה את אביה ואת אימה ירח ימים", 'ירח ימים' דא ירחא דאלול, שהוא זמן התשובה, שכל סדר פרשיות אלו של בן סורר ומורה ופרשיות הסמוכים לו הם סדר תיקון האדם בדרך התשובה, כמו שכתב האור החיים (דברים כא, כב).

כאשר יש בלב האדם שיש צד יופי חוץ לתורה הוא המונעו מלשוב אל ה'

וענין 'אשת יפת תואר' הוא, שכאשר אדם בנסיון, נדמה לו החטא כדבר שיש בו חשיבות ויופי, ועל כן הוא נסיון בעבורו, אך לאחר החטא רואה האדם שאין בזה אלא צער ושממה. וכן היה בחטא אדם וחווה, שבתחילה היה הדבר נאה בעיניהם, כי טעו וחשבו שבעצת הנחש יבואו לאור ושלימות כמ"ש "והיה כי טוב אלהים", וראו בזה יופי ואחרית טובה כמ"ש (בראשית ג, ג) "ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאווה הוא לעינים ונחמד העץ להשכיל", אך לאחר החטא ראו והרגישו שנעלם מזה כל החן והיופי שהבטיח להם הנחש, ונתביישו מאוד. וכל זה מפני שלאחר החטא סרו הלבושים והחיצוניות, וראו שאין בידם אלא שיממון.

וזה שכתוב (דברים כ, א-ב) "כי תצא למלחמה על אויבך ונתנו ה' אלהיך בידך ושבית שביו, וראית בבשיה אשת יפת תואר וחשקת בה ולקחת לך לאשה". "כי תצא למלחמה" היינו על יצר הרע כמוכא בזוהר חדש (סו), ורצה לומר, שכאשר אדם יוצא למלחמה ביצרו עד שעזרו השי"ת עד שכבש את יצרו תחת ידו 'בשביה', אך אף על פי כן ראה בו יופי ודבר טוב, ובא לידי נסיון ובא חלילה לידי עבירה. ועתה חפץ הוא לשוב אל השי"ת ולשוב לעבודתו יתברך, אך היצר הרע והחטא מונעים בעדו מלשוב אל ה', כי מחמת ידיעתו את חומרת הדבר ושהפסיד טובה הרבה, אין בו את הכח לשוב לעבודתו, ואינו יודע כיצד ישוב 'לביטו', לעבודת השי"ת.

אך צריך האדם לידע, שאין האדם יכול לפגום בנשמה ולהחשיכה, ואין הפגם נעשה אלא במדרגת הגוף ולבושי הנשמה, שעל ידם יש לנשמה נגיעה ושייכות לעולם, אמנם בזה טמון תקוותו, כי כפי שהגוף מתחדש ונתקן, כך גם לבושי הנשמה מתחדשים ונתקנים. אבל היצר מטה את לב האדם להרהר שפגם את שורשו, וכביכול ניתק קשר הדביקות הפנימי האמיתי שלו עם הבורא, וזה אינו, כמו שכתוב (שה"ש א, י) "אל תראוני שאני שחרחרת", כי הקלקול הוא בלבושי הנשמה ונרתיקה שבה מתלבשת לפעול בעולם, ונדבק בלבוש הנשמה רושם מן החטא, מפני שבנסותו אל החטא היה נדמה החטא לאדם כדבר עצום שיש בו יופי וחשיבות לצד הרע, וכמו שאמר רבי שמעון בזוהר חדש כי תצא (סו) שזוה' 'הסירה שמלת שביה מעליה', שיסיר מהנשמה את הלבבוש והרושם מן החטא, שהוא המדמה לאדם שנמנע ממנו לשוב אל ביתו, אל השי"ת.

החטא אינו מציאות חשוב כלל אלא מפני גזירת השי"ת וכך הוא גם ענין תיקונו

וזה שכתוב (שם כא, יב) "והבאתה אל תוך ביתך וגילחתה את ראשה ועשתה את צפורניה", ואמר רבי עקיבא במסכת יבמות (דף מח ע"א) שתעשה דרך ניוול בשערה וציפורניה, היינו שאחר החטא נעשה הדבר מנוול בעיניו, ורואה האדם שבאמת אין בו דבר יופי כלל, אלא הוא כשאר המעשים אשר בארץ, וכמ"ש "ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבוששו" (וכמו שפירש הרמב"ן שלא ראו צורך להתבייש בדבר זה שהוא כשאר האיברים), וכל היופי אינו אלא לבושים חיצוניים ופסולת, שהם שער וציפורן. וכפי שהנך רואה שאין בזה יופי וחשיבות כלל, אלא שהקב"ה אסרו, כך תדע ותאמין שכנגד זה אמר השי"ת שעל ידי הדבר שהינך עושה על מנת לתקן זאת, פועל הוא את התיקון לזה בשלימות.

וזה 'הבאת אל תוך ביתך', שתביא הדבר לליבך, ותתבונן כיצד אינו אלא מעשה דרך ארץ, רק שהקב"ה אסרו, וכפי שאסרו הקב"ה, כך הקדים לזה את התיקון והתשובה, לכל עוון תקנתו, ולכל חטא יש תקנה ודרך תשובה וְעֲלֶיָהּ, ואין לאדם להתפעל מעוצם החטא כאילו הפליג לצד הרע ועשה ממנו מציאות, שהרי כאשר יבחין, יראה שבאמת אין בזה יופי כלל, וכך הוא גם בְּשִׁמְיָם שאין לזה חשיבות והתפעלות כלל, ועל ידי דרך הצדיקים בתורה נתקן הכל.

ההתבוננות שיש תקנה לחטא אינו אלא כנגד יצר הרע המונעו לשוב אל ה'

אלא שאמרו במסכת קידושין (בדף כא ע"ב) שלא דברה תורה באשת יפת תואר אלא כנגד יצר הרע, כי אין לאדם לבטל את רושם החטא בדעתו, אלא שכאשר הוא חוזר לביתו מן המלחמה וחפץ לחזור לעבודת השי"ת, ובא היצר למונעו ולהחלישו בדעתו, כי הוא מעמיד לנגד עיניו את חטאיו עד שמכניסו לחושך ועיצבון, על זה אמרו חכמים שלא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע, היינו יצר הרע הנדבק באדם לאחר החטא למונעו מן ההתקרבות, אך לכתחילה אין לו לחשוב כלל מענין החטא, להגדילו או להמעטיו בעיניו, כי בין כך ובין כך אסרו הקב"ה.

והלימוד בזה, שיראה האדם בדעתו איך היופי שראה בקליפה קודם החטא, נעשה לאחר החטא כדבר שאין בו ממש, ויתבונן שאם כן אין הדבר עושה פגם אלא מפני שהשי"ת גזר כן, שדבר זה יעשה פגם וחורבן (ולא מפני שיש בחטא איזה חשיבות אמיתית, שהרי אין בו ממש כאמור), ואם גזר הקב"ה שעל ידי דבר ומעשה זה יגרם חושך, כך בדיוק גזר הקב"ה שעל ידי שיעשה כנגד את דבר התיקון על ענין זה, יחזור הדבר לקדמותו, ואין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו.

אך כאשר אינו שב מן המלחמה, אין לו להתבונן ולחשוב כלל מהחטא ועניינו כאמור, כי עצם החשיבה בזה הוא דרך חטאים, כי המחשבה בצד חטא הוא מקום סכנה ומיתה, וכאשר חושב 'שכפי שיש את החטא הגורם לקלקול כך יש את התיקון לזה', בזה הוא הולך בלימוד התורה ודברי חכמים באשת יפת תואר לכתחילה, והוא כאומר 'אחטא ואשוב' - שאין מספיקין בידו לעשות תשובה. וזה שאמרו לא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע - שצריך לידע הדרך כיצד לשוב לאחר שחטא ולהינצל מעצת היצר, אך הלוקח לימוד זה לכתחילה, נעשה אצלו בן סורר ומורה, היינו שאומר 'אחטא ואשוב', מפני שאינו יודע להבדיל בין דברי התורה לאדם החפץ לשוב אל ה', לבין דברי התורה שהם לאפרושי מאיסורא.

כשהיו שקועים במצרים ניוול הקב"ה את המצרים להסיר מהם כל צד יופי וחסד

והנה כאשר נעשה גילוי השכינה במצרים, היה החטא והזוהמה מונע את ישראל לשוב אל השי"ת, שהיה יצר הרע מעמיד לנגד עיניהם

את ריחוקם הגדול מהשי"ת, שהם רחוקים כל כך וטמועים בעבודה זרה וכל טומאת מצרים, ואם כן כיצד יוכלו כך להיבדק בשכינה הקדושה ולעבוד להשי"ת. וזה שאמר משה לקב"ה (שמות ג, יג) "ואמרו לי מה שמו מה אומר אליהם", שהרי הם נמצאים במדרגה רחוקה מאוד, ואם כן באיזה שם אומר להם שיהיה להם שייכות לדביקות עם השכינה.

והשיבו השי"ת (שם ט, יד) "אהיה אשר אהיה", שהיא הארת הכתר והרחמים שיוכלו לבוא אל שלימות הדביקות. ועיקר הארת הכתר היה בכדי להפריד ולהפריש בין המצרים ובין ישראל, בכדי שידעו שהם יכולים להיגאל ולצאת ממצרים, מבלי שזוהמת מצרים תדבק בהם ותצא יחד איתם. ולכן היה צריך תחילה לגלות בדעתם שהרע שהם מדמים אינו חלק מהם כלל, אלא הבדל והפרש גמור הוא בין המצריים ובין ישראל. ולזה היה צריך להארת הכתר העליון, שיאירו בהם רחמים גדולים, בכדי שיוכלו לראות את ההבדל הגמור ביניהם לבין מצרים.

ולכן נקראת ספירת הכתר 'פלא', כי בה הפליא הקב"ה בין המצרים לישראל, כמ"ש (שם ט, יח טו) "והפליתי ביום ההוא את ארץ גושן אשר עמי עומד עליה וגו', ושמתי פדות בין עמי ובין עמך". וכל זה נעשה בעשרת המכות, שכאשר ראו ישראל את נפילת מצרים מדחי אל דחי יותר ויותר, נתקן בזה דעתם של ישראל להבחין בהפרש העצום שבניהם, והבינו שהם עם קדוש שאין הזוהמה חלק מהם, ובדלים ומופרשים הם מהמצריים האחוזים כולם בתוקף הזוהמה.

וזה מה שרצה הקב"ה ללמדנו במכת דם, שלא זאת בלבד שדם המצרי כולו רע, כי מפני שהוא אחוז כולו בתוקף הזוהמה עד שהדם שלו עכור בתאוה וזוהמת הנחש, אלא אף צד הימין של המצרי הרומז אל ה'מים' וחסד, גם הוא כולו דם. ואם יש הפרש בין המים והטוב של ישראל לבין הטוב של המצרי, כל שכן שיש הפרש בין הרע והדם של המצרי, לדם של ישראל, שאין לישראל כלל מצד הזוהמה של ג' קליפות הטמאות.

בעשרת המכות נכחו ישראל לידע שאין כל טובה ויופי בקליפה

כי קודם עשרת המכות החזיקו ותפסו ישראל בדעתם את מצרים כממלכה ודבר שיש לְרְצוֹת להיות כמוהו, כי הוא שולט ומושל, ועל כן היה צריך תחילה לשבר את כוחם ואליהם והרוח של המצריים שהם כל תוקפם וטומאתם, שיראו ישראל שלא היה ביד המצריים שליטה וממשלה אלא מצד החיצוניות, ומיד כשיש גילוי שכינה בעולם תיכף מתפשטים כל לבושי השקר ורואים הכל את הפנימיות השכל והדעת שבכל דבר, ומתבטל כל החן שמצד החיצוניות.

ולכך תיכף כאשר היה גילוי שכינה במצרים הוכו המצרים במכת דם. כי ה'דם' הוא הסוף והכליה של צד החיצוניות והשקר, וכמו שאמרו במסכת סנהדרין (בדף ע"א) "אל תרא יין כי יתאדם" (משלי כג, לא) - שאחריתו דם, והמשיכה אחר שתיית היין אינה אלא מצד החיצוניות, כמו שאמרו בתנחומא (שמיני ה) ששתיית היין נאה מבחוץ ורע מבפנים, ואינו יפה מבפנים כשם שהוא מבחוץ, אמנם סופו לכליה ול'דם'.

כי כשלקו מצרים ב'דם' נתבטלו כל גבורתם וכוחם של מצרים, שהוא מצד זוהמת הנחש, וראו כיצד שיבר הקב"ה כל מה שהם מראים כדבר טוב וחכמה של סיוע ועזרה לעולם, ואת כל השקפותיהם הטמאות ומה שהיו חפצים לקרוא לזה דעת ישרה ונכונה, וראו כולם איך שכל הצד ימין שבליבם גם הוא אינו כהחסד והמים כפי שהיה נראה מבחוץ, אלא כולו רע. ובוזה יצאו ישראל מן המחשבה והרצון להיות כמצרים, ושוב לא ראו בהם כמצליחים שיש לקנא בהם ולרצות להיות כמוהם, כי ראו את עוצם אפסיות טומאתם הרבה.

וכך ממכה למכה נפתחו עיני ישראל יותר ויותר להבין את ההבדל בינם לבין המצריים, והלכה וגדלה דעתם בגדולת ה', ונוכחו וראו יותר ויותר מאפסיות דרך הסטרא אחרא. וזוהו ענין מכת חושך שהבדיל הקב"ה בין החושך של מצרים לאור של ישראל כמ"ש (שמות י, כג) "ולכל בני ישראל היה אור במושבותם", ולכך ניתן לישראל לילך בבתי המצרים במכת חושך, בכדי לנוול את המצרים בעיניהם, שיראו את מקומם שהוא סטרא דחושך.

וכל זה בכדי שיראו ישראל את החילוק ביניהם ובין המצריים, ושאין בדבריהם שום תן וחשיבות, אלא שכל דבר חוזר לשרשו, מימיהם נעשים לדם, והאור נעשה לחושך, וכל מה שיש בידם הוא מפני שפע השכינה הנמצאת בארצם בגלות עם ישראל, וכאשר מתגלית השכינה ומתורוממת קרן ישראל, מתגלה לעין כל שאין בידם מאומה, ובפנימיותם הם כולם ריקים וחסרי כל, ולכך לאחר שיצאו ישראל ממצרים, עשאוה כמצולה שאין בה דגים, כי כל השפע שהיה בידם לא היה שפע אמיתי ופנימי, אלא היה הכל מצד החיצוניות, וכשהוציאו וגילו ישראל את החן והחשיבות האמיתית הפנימי, נתרוקן וכלה כל השפע החיצוני המדומה.

וזה שאמר השי"ת לאברהם (בראשית טו, יד) "זאת הגוי אשר יעבודו דן אנכי ואחרי כן יצאו ברכוש גדול", רצה לומר שיתנתקו ישראל לגמרי מן המצרים ודיעותיהם הטמאות, ולא יחשיבו את ממונם וכוחם כלל, ובכך כאשר יצאו מהם, ממילא יוציאו וירוקנו את כל השפע שיש בידי המצריים, ובוזה לא ישאר בהם רושם של חשיבות על המצריים.

וזה (שמות ג, טו) "פקוד פקדתי אתכם ואת העשוי לכם במצרים"

'אתכם' הוא השיעבוד עצמו, 'ואת העשוי לכם במצרים' הוא מה שיש לכם איזה מחשבה שיש לכם רצון להדרך של המצרים.

וכל זה הוא כנגד הנאמר באשת יפת תואר 'וגילחה את ראשה ועשתה את צפורניה', שיתבונן איך שכל מה שנראה כיופי חן וטובה בצד האחר, גם הוא אינו אלא רע, וכמ"ש 'חסד לאומים חטאת'. וכך ניוול הקב"ה את המצריים בעיני ישראל, עד שראו שאין בהם ממש, ומה שהם נחשבים כטומאה אינו אלא מפני שכך גזרה חכמתו יתברך, אבל באמת אין בה שום צד חשיבות.

וזוהו 'כנגד היצר דיברה תורה', היינו שכנגד חלישות הדעת שהיה לישראל ממה שנפלו והלכו אחר טומאת וזוהמת מצרים, הודיע להם הקב"ה שעל ידי שיקבלו את התורה יהיה להם תקנה שלימה, כי כן גזר הקב"ה.

אמנם דרך תקנה זו אינה אלא כאשר האדם שב מן המלחמה, כמ"ש 'כי תצא למלחמה', ורוצה להכנס בעבודת השי"ת, והחטא מונעו, וכמו שרצו ישראל לצאת מדרך מצרים, אך הייתה זוהמת מצרים מונעת מלהאמין שיכולים הם מתוך זוהמה זו לבוא לקבל את התורה. מה שאין כן לאחר שיצאו ממצרים אין להם לחשוב כלל מנסיון ומלחמה, וזה שביציאתם כתוב (שם יג, יז) "ולא נחם אלהים דרך ארץ פלישתים... פן ינחם העם בראותם מלחמה ושבו מצרימה", כי אחר שיצאו מדרך הרע של מצרים, אין להם להכנס בענין זה לראות צורת הרע ועניינו, מפני שבזה יגרום שישבו מצרימה כבן סורר ומורה, שהוא ענין 'אחטא ואשוב' כאמור.

התורה היא אוצר של דרכים לביטול הרע אך א"א ליישבם בליבו אלא ע"י אמונת חכמים

ותיקון הדעת הגדול ביותר שיהיה לאדם, הוא אמונת חכמים, שבזה מתקן מה שכתוב 'אינו שומע בכל אביו ובקול אמו'. כי הצדיקים מורים את דרך התום והיושר לאדם, מפני שהנכנס בעבודת השי"ת אינו יכול ליישב את דעתו בענין התשובה והתיקון מחד, ומדרך הפרישה וההבדלה מן האיסור בתכלית מאידך, מפני שאין הנבא יכול להבין את דרכי הבורא ב"ה, ואפשר שכל אלו הדרכים יהיו נמצאים בפני האדם בשעה אחת, וצריך הוא ליתן את מחשבתו ודעתו בכל רגע בענין אחר, שבזמן אחד הוא בשבח לפני השי"ת, ובסמוך לזה הוא בתחנון או וידוי, וכל כיוצא בעבודת השי"ת, וכיצד יוכל ליישב דעתו לפני קונו, אבל על ידי אמונת חכמים תהיה דרכו סלולה ומיושבת, כי החכמים יתנו לו את דרך התום והיושר לפני קונו, שיכול להתבונן בכל רגע כפי הצריך לו בעבודתו, ותהיה מחשבתו דבוקה בדרך הנכון והאמת שצריך לחשוב באותה השעה ובאותו הרגע.

כאשר האדם דבוק בחכמים התורה בעיניו כדרך אחד ואין ליבו חלוק בדרכי התורה

כי שורש הדבר שעל ידו בא האדם חלילה לידי חטא, הוא המקום ממנו מקבל את תורתו. דהנה אמר הרע"א מהימנא בווהר קדושים (בדף פב ע"א), שיש דרגות שונות בקבלת התורה משורשה, כי יש תורה דבריא ויש תורה דאצילות, ומשמעות הדברים, שיש תורה הנדמית לאדם חלילה כפירוד, ואינו יכול לראות כיצד דברי התורה ודברי חכמים אחד הם בכל שהם, ומתוך הקושיות שיש לו בדרך ה' נמשך ומשתלשל לו בזה ב' צדדים, שהם טוב ורע, אך תורה דאצילות אחד היא, ובה יוכל האדם לידע שצד החטא הוא מיתה ואין בו תקנה ותשובה, ואף על פי כן, כאשר צריך לעסוק בתיקון החטא ולשוב אל השי"ת, יש לו דרך לשוב עד השי"ת כאילו לא חטא מעולם.

וזה שאמר הרע"א מהימנא שם (בדף פג ע"א), שהמשמעות של פירוד המביא לידי לחטא ד'בן סורר ומורה' זהו דוקא שאינו מקבל תורה מדרגת אצילות, כלומר שאין בו את דברי חכמים המגלים לו את הדרך אל התיקון, שזה המביא לידי חטא כבן סורר ומורה האומר אחטא ואשוב. אך כאשר יש בו תורה במדרגה גדולה 'לית אפרשותא תמן, וכן מתמן אין חטא בא על ידו, ולית בה עונש ולא שכר ולא מיתה', שתורה במדרגה זו מוציאה את האדם מכל צד מחשבה ודרך החטא.

כי הקושיות שיש לאדם על הדרך שיש לפניו בעבודת השי"ת, מונעות אותו מליילך בעבודת השי"ת, ולכן הדרך היחיד שיש לאדם הוא מה שציווה השי"ת לאברהם כאשר נכנס בעבודת השי"ת - "התהלך לפני והיה תמים" (בראשית י"א, א), וכל השגות הצדיקים בכל הדרכים והמחשבות בדרכי התורה לבוא אל הדביקות בו יתברך הוא מכח התמימות, ובכח התמימות יוצאים מתורה שיש בה פירוד, לתורה דאצילות שבה הכל אחד ואין בה קושיות בדרך ה', אלא הכל הוא דרך אחד המביא את האדם לדביקות בו יתברך.

על ידי התמימות יוכל לקיים כל עצת חכמים בזמן הראוי לה

ודרך התמימות היא, שישמע האדם לדברי חכמים שהם כאבא ואמא, כמובא בווהר חדש כי תשא (בדף נה ע"א), על הפסוק "כבד את אביך ואת אמך", ש'אבא' הוא כנגד נשמת משה המגלה תורה שבכתב, ו'אמא' כנגד כל

הצדיקים מוסרי התורה שבעל פה, שהם כל דברי חז"ל ותקנותיהם ודרכיהם שנתנו לנו בכל דור. וזוהו יוצא מדרך בן סורר ומורה שאינו שומע בקול אביו ובקול אמו, ונכנס תמיד תחת דברי חכמים בתמימות, לקיים זאת ב'שמיעה', שהוא קבלת דברי חכמים ביראת שמים כפי שמקבל דברי תורה בהר סיני, וכמ"ש (משלי א, ה) "שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך", היינו שלא יעזוב את דברי חכמים חוץ ליראה הגדולה של הר סיני. וזה שאמר הכתוב (ויקרא יט, א) "איש אמו ואביו תיראו" והקדים האם לאב, לומר שלא יהיה ליבו גס בדברי חכמים, אלא יקחם בחשיבות גדול.

לכן שרר 'אמנו', שהיא כנגד היראה בדברי חכמים, סילקה את ישמעאל, מפני שראתה שהוא כבן סורר ומורה העושה את האיסור כהיתר ואומר 'מצחק אני' כמובא בבראשית רבה (נג, א), לכן הוציאה אותו מביתה - על שם סופו שיהיה עומד בפרשת דרכים ומלסטם את הבריות כמו שאמרו בתנחומא (שמות א) ובשמות רבה (א, א), (אך אברהם 'אבינו' היה צופה שסוף ישמעאל לשוב בתשובה, וכאשר אין אביו ואימו שרים בדבר, אמרו במשנה בסנהדרין (בדף עא ע"א), שאין דינו כבן סורר ומורה ולכן אין דינו לשלוחו למות במדבר, לכן הורע בעינו דברי שרה, עד שאמר לו השי"ת (בראשית כא, יב) "אל ירע בעיניך על הנער" וציווהו לעשות כדברי שרה, וכאשר קטרנו המלאכים על ישמעאל, לא דנו על שם סופו שעתיד ללסטים את הבריות, אלא כדעתו של אברהם שאחריתו לשוב בתשובה וכמו שהבטיחו (שם יז, כ) "ולישמעאל שמעתיך", היינו שיהיה לו קיום ולא יכלה ברשתו, וזה מפני שבאחרית ימיו ביטל עצמו בפני יצחק).

וכאשר עוסק בעבודתו יתברך לפרוש מהרע ולהידבק בדרך הטוב והישר, ואינו עוסק בענין התשובה בשונו מהמלחמה כאמור, צריך לדמות בדעתו את דברי חכמים שאין לצד הרע תיקון כלל, והוא כמיתה, ואינו מקום ישוב אדם כלל. אמנם כאשר נכשל ומונע אותו החטא להכנס בעבודת השי"ת ולעבודת התשובה, יזכור את דברי חכמים כנגד יצר הרע באשת יפת תואר. וכל דברי חכמים הם כדרכים בפני יצר הרע, וכפי אשר בא הרע הייצר לאדם בפתי וערמה, והולך עימו בדרך עקום עד שמסיתו לעבור מדרך ה', כך דברי חכמים הם דברים ועצות נעלמות, ובכל דבר ובכל דרך שנותנים לאדם בעצותיהם, הוא לאחר שמסרו את נפשם בכל מיני דרכים בכדי להשיג דבר אחד אמיתי בעבודת השי"ת, וכך מסרו נפשם שוב ושוב, והכל בכדי לבקש מהשי"ת את הדרך הנכון לכל אחד ואחד, שיוכל גם הוא לבוא לפני ה' ב"ה.

לכן זהו עיקר הדבר שבו יהיה תיקון לאדם על הכל, שישמע לדברי חכמים בתמימות, ויקח כל עצה כמו שנוטל יהלום עצום בידו. כי בכל דבר שאדם מקיים שהוא מתוך אמונת חכמים, הוא תריס בפני יצר הרע, הן שיוכל להיות קדוש וטהור ופרוש מן האיסור, והן שיוכל לתקן ולהשיב את הכל לפני השי"ת.

עצות הצדיקים הם כלהש העומדים נגד הנחש ויצר הרע הכא לאדם בהחבא

וכאמת את דרך התמימות יש לכל אדם בשלימות בתחילת ביאתו לעולם, כמ"ש בקהלת (י, כט) "עשה האלהים את האדם ישר", שהיא תורה דאצילות שהכל אחד, אמנם אחר שהולך האדם וגדל כימים ושנים, מתעוררת בו זוהמת הנחש ופוגמת את דעתו, עד שאינו יכול לקיים את דברי חכמים, וכמו שאמר בהמשך הפסוק (שם) "והמה בקשו חשבונות רבים", שהיא תורה הנראית לאדם כפירוד.

וכל הקלקולים הם מפני הפגם באמונת חכמים, כי דברי חז"ל הם כדרכים וסודות שמעבירים אותם בעל פה, והם תורה שבעל פה, שאינם כתובים, כי כנגד הנחש שכוחו בלחישתו ובא בהחבא, עומדים כל דברי חז"ל שהם עצות מלחמה ונצחון, וכאשר האדם לוקח בתמימות את דברי חז"ל, כל דבר בזמנו ובשעתו, מבלי לחשב כיצד הדברים מתיישבים יחדיו כפי קוצר דעתו ושכלו, זוכה ליישב דעתו בדרך עבודתו את קונו, כי כל מצווה ועבודה ותפילה ולימוד יש להם את הדרך לבוא אל הדביקות בה' ב"ה לפי הענין והשעה שעומד בה האדם, והחכמים אשר מלמדים אותו את דרך התום והיושר שיעבוד בה את בוראו, נותנים לו עצות ודרכים כפי הראוי לו במקומו ובשעתו.

וזוהו דרך יישוב הדעת, כי כשהולך בדרך התום והיושר, כל המחשבות ההתבוננויות והעצות אחד הם, ואין ליבו חלוק ממחשבה לחברתה, כי הולך ויודע בתמימות שהשי"ת כל יכול, וכך הולך האדם מציינת את דברי חכמים בכל רגע כפי ענין עבודתו. וכגון שיקח את דברי חכמים בענין קדושת הפה ותיקונו, שעל ידי קדושת אכילה וברכות הנהנין ושמירת הדיבור יזכה לתקן את הפה והדיבור, וכן בענין קדושת המחשבה ותיקונו, על ידי שילא יצא חוץ למקומו לחשוב שיש איזה דבר חסד ורחמים בצד הקליפה, ואף דימה בדעתו שצד הקליפה הוא מקום חלל שאינו מקום ישוב כלל, והוא מקום שממון, בזה יזכה לתקן את המחשבה, וכך ילך בתמימות אחרי דברי חכמים ועצותיהם.

ובכל זה מבטל את עצת הנחש שהביא את הטומאה וצד המוות לעולם, שכל ירדת האדם וחווה מרום דרגתם הייתה מפני שנטו לעצת הנחש, לראות יופי וחשיבות ורחמים בצד של הרע, שהוא ענין אשת יפת תואר כאמור, וזוהו נשתרש קלקול העצה בכל הנשמות. וכנגד עצת הנחש הם דברי חכמים העוקרים את עצת הנחש מדעת האדם, וחוקקים בו את מידת התמימות, שעל ידה יוכל לדבוק בתורה שמצד האצילות שאין בה פירוד וקושיות, וכל דרך ה' תהיה בעיניו כדרך אחת המביאה אל הדביקות השלם בו יתברך.

לציבור הקוראים היקר, הדפסת העלון כרוכה בהוצאות רבות, העלון יוצא בצמצום והביקוש עצום.

ניתן לתרום בעמדות נדרים פלוס לעמותת יד להועיל עבור 'משולחן שלמה'.

או בהעברה: בנק: מזרחי טפחות (20) סניף: 417 (גאולה) מס' חשבון: 521025

שם העמדת: 'יד להועיל' - עבור העלונים, ולציין את שם ההקדשה.

התרומה מוכרת לצרכי החזר מס (סעיף 46)

לבקשת רבים ניתן לשמוע בקו 'שיעורי הינוקא'

את השיעורים האחרונים והמאמר הימני.

מספר הקו 02-5-306-506

האינו ותחי נפשכם

alonim.yanuka@gmail.com

© כל הזכויות שמורות למכון 'ים שלמה'. לתגובות הערות והקדשות וכן לקבלת הגיליון יש לפנות בטלפון 0548434755 או בכתיבת מייל